

Įgyvendintas projektas “Centralizuotų viešųjų pirkimų administravimo optimizavimas Ignalinos rajono savivaldybės administracijoje ir pavaldžiose įstaigose”

Inovatyvių technologijų pritaikymas viešajame sektoriuje yra viešojo sektoriaus darbuotojų lūkestis. Tokie sprendimai gali pagerinti teikiamų paslaugų kokybę, taupyti kaštus ir optimizuoti kasdienius darbo procesus.

Kadangi labai svarbu teisingai nustatyti pirkimų vertes pagal BVPŽ kodus (Bendrasis viešųjų pirkimų žodynas) ir atitinkamai – pirkimo būdus, numatant Ignalinos rajono centrinės perkančiosios organizacijos (toliau – Ignalinos rajono CPO) galimybę skirtingų perkančiųjų organizacijų panašių pirkimų apjungimo galimybę, būtina savalaikė informacija realiu laiku apie perkančiųjų organizacijų planuojamus atlikti ir vykdomus pirkimus.

Pasitelkus skaitmeninį sprendimą galima būtų įdiegti centralizuotų viešųjų pirkimų administravimo platformą. Perkančiosios organizacijos galėtų vykdyti mažos vertės pirkimus, platformoje būtų kaupiama informacija apie pirkimų duomenis, sisteminami, optimizuoti pirkimo procesai, vykdoma efektyvi kontrolė. Įrankis padėtų 20 proc. sumažinti viešųjų pirkimų administravimo kaštus ir 30 proc. sumažinti į viešųjų pirkimų procesą įsitraukusių darbuotojų darbo laiko sąnaudas – šie galėtų vykdyti kitas tiesiogines funkcijas.

Projekto tikslas – įdiegti inovatyvų sprendimą, kuris leistų optimizuoti ir skaidriau atlikti viešųjų pirkimų procesus. Skaitmeninis sprendimas būtų naudojamas tiesioginėms funkcijoms atlikti ir juo būtų tobulinami vidiniai procesai.

Problema yra aktuali ir kitose viešojo sektoriaus institucijose, nes pagrindinis įstatymas, kuriuo remiantis vykdomi viešieji pirkimai yra – „Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas“. Ignalinos rajono savivaldybės administracijoje viešuosius pirkimus ir skyriaus funkcijas reglamentuoja ir numato šie įstatymai:

- „Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 pakeitimo įstatymo“ 82 straipsnis „Centralizuotų pirkimų veikla ir centrinės perkančiosios organizacijos“;
- „Ignalinos rajono centrinės perkančiosios organizacijos vykdomų centralizuotų viešųjų pirkimų taisyklės“;
- „Ignalinos rajono savivaldybės administracijos viešųjų pirkimų skyriaus nuostatai“;
- „Ignalinos rajono savivaldybės administracijos viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas“.

Ignalinos rajono CPO atlieka prekių, paslaugų ir darbų viešuosius pirkimus (toliau – pirkimas/pirkimai) kitų perkančiųjų organizacijų pavedimu pasirašius centralizuotos viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartis.

Pirkimų sutartis – sutartis, pasirašyta tarp Ignalinos rajono CPO ir Perkančiosios organizacijos, kuria Perkančioji organizacija paveda Ignalinos rajono CPO:

atlikti Perkančiosios organizacijos inicijuotų pirkimų, numatytų Perkančiosios organizacijos patvirtintame planuojamų atlikti kiekvienais einamaisiais kalendoriniais metais pirkimų plane, kurių sutarties vertė viršija 15 000 Eur be PVM ribą, procedūras;

Centralizuotai perkamam objektui:

- sudaryti preliminarią sutartį;
- pateikti užsakymą konsoliduotam pirkimui arba atlikti konsoliduotą pirkimą;
- sukurti ir valdyti dinaminę pirkimo sistemą.

Pagal poreikį teikti pagalbines viešųjų pirkimų veiklos paslaugas, susijusias su Perkančiosios organizacijos viešųjų pirkimų atlikimu ar dokumentų rengimu.

Perkančioji organizacija, pasirašiusi Centralizuotą viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartį, turi pateikti informaciją apie poreikį įsigyti prekių, paslaugų ar darbų einamiesiems biudžetiniams metams.

Ignalinos rajono CPO pagal gautą informaciją parengia Pirkimų plano projektą. Sudarydama Pirkimų plano projektą Ignalinos rajono CPO, be kita ko, įvertina ar pirkimai gali būti atliekami iš centrinės perkančiosios organizacijos, kaip nurodyta „Viešųjų pirkimų įstatymo“ 82 straipsnyje, ar pirkimo objektui taikomi aplinkosaugos, socialiniai kriterijai, taip pat, nustatydama pirkimo inicijavimo terminą, pirkimo pradžią ir pirkimo būdą, įvertina Centralizuotos viešųjų pirkimų veiklos paslaugų sutartis pasirašiusių skirtingų perkančiųjų organizacijų panašių pirkimų apjungimo galimybę.

Prieš pateikdamas informaciją apie poreikį įsigyti prekių, paslaugų ar darbų, Pirkimų iniciatorius, vadovaudamasis Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 1S-94 „Dėl Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (toliau - Metodika), turi remdamasis skaičiuojamosiomis kainomis, panašių pirkimų praktika, rinkos ir kitais tyrimais savarankiškai, be Ignalinos rajono CPO veiksmų, nustatyti pirkimo vertę. Už nustatytą pirkimo vertę, taip pat už kitos pateiktos informacijos teisingumą yra atsakingas tik Pirkimų iniciatorius.

Pirkimų planą tvirtina pati Perkančioji organizacija. Metų eigoje Pirkimų planas gali būti koreguojamas.

Visiems veiksmams atlikti reikalingi žmogiškieji resursai, kas yra didelė problema. Trūksta ne tik darbuotojų, bet ir kvalifikuotų specialistų. Daugelį procesų galima būtų palengvinti ir optimizuoti taip taupant darbo laiką ir praplečiant galimybes skirtingos kvalifikacijos darbuotojams kokybiškai atlikti darbus. Įdiegus skaitmeninį sprendimą, pritaikytą pagal įstaigos poreikius ir pageidavimus, būtų atsižvelgta ne tik į įstaigos našumo didinimą, bet ir darbuotojų laimės rodiklio gerinimą.

Reikalingas skaitmeninis sprendimas yra naujas instituciniu lygmeniu, tačiau Lietuvoje panašūs sprendimai galimai jau yra sukurti ar įgyvendinti. Ignalinos rajono savivaldybei skaitmeninio sprendimo diegimas pasitelkus konkurso projekto finansavimą yra būdas pagerinti darbuotojų tiesiogiai dirbančių šį darbą produktyvumą ir darbo sąlygas, taip pat sutaupyti laiko resursus ir kaštus, kurie gali būti panaudojami kitiems tiesioginiams darbams, tad efektyvesnis ir spartesnis darbo tempas suteiks naudą ne tik įstaigai, bet ir visuomenei.

Skaitmeninis sprendimas turėtų leisti matyti pirkimų planą, kontroliuoti atliekamus pirkimus, jų eigą ir vykdymą; galima būtų pateikti paraiškas, mažos vertės pirkimus galėtų

pateikti perkančiosios organizacijos. Šiuo sprendimu turėtų būti atsisakyta pažymų pildymo ir būtų sukuriamas registras, kurio atsiradimas supaprastintų atliekamus pirkimus.

Sprendimas padėtų 20 proc. sumažinti viešųjų pirkimų administravimo kaštus ir 30 proc. sumažinti į viešųjų pirkimų procesą įsitraukusių darbuotojų darbo laiko sąnaudas. Būtų įmanoma didesnė kontrolė ir procesų valdymas, atsisakant pasikartojančių automatizuotų veiksmų.

Tikimasi, kad įdiegtas skaitmeninis sprendimas padės optimizuoti darbo procesus ir tuo pačiu pagerins teikiamų paslaugų kokybę, taupys kaštus, padidins efektyvumą. Labais svarbus veiksnys šiuo atveju yra žmogiškieji resursai, manoma, kad skaitmeninis sprendimas galėtų padėti kokybiškai atlikti darbus ir galėtų būti naudojamas ir žemesnės kvalifikacijos darbuotojų.

Šiuo sprendimu labai svarbus pokytis būtų pažymų pildymo atsisakymas ir registro sukūrimas, kas palengvintų atliekamus pirkimus. Taip pat būtų skaidriau įgyvendinami patys pirkimai ir laikomasi

Įdiegus inovatyvų sprendimą tikimasi įsitikinti ar pasiekiami numatomi efektyvumo rodikliai, bei ar pasiekiamas teigiamas pokytis yra ženklus.